

RYNEK NASION 2020

Dr Tadeusz Oleksiak

1. Produkcja kwalifikowanego materiału siewnego

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) łączna ilość materiału siewnego roślin rolniczych kategorii „elitarny” i „kwalifikowany” oceniona w laboratoriach urzędowych i akredytowanych, w 2020 r., w stosunku do 2019 r., zwiększyła się o 11,7%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 11,6% więcej nasion zbóż. Najbardziej zwiększyła się produkcja nasion pszenżyta jarego (o 92,3%), orkisz (o 62,6%), owsa (o 24,3%) i jęczmienia ozimego (o 19,6%). Ponad dwukrotnie zwiększyła się produkcja nasion gryki a o 22% produkcja nasion kukurydzy. Zmniejszyła się produkcja pszenicy jarej i żyta ozimego, odpowiednio o 14,7%, i 5,0%.

Zwiększyła się produkcja nasion roślin pastewnych, głównie dzięki trawom, których zakwalifikowano o 8,9% więcej niż przed rokiem i bobowatym grubonasiennych wzrost o 6,6%. W strukturze bobowatych grubonasiennych większość stanowią nasiona łubinu wąskolistnego (36%), grochu (26%) i bobiku (15%). Dominujący udział w krajowej produkcji bobowatych drobnonasiennych utrzymuje koniczyna czerwona, której nasiona stanowią 91%.

Zwiększyła się produkcja nasion roślin oleistych i włóknistych. Jest to efektem znacznego wzrostu produkcji gorczycy białej (wzrost o 39,7%). Nasiona tego gatunku stanowią obecnie 72% nasion z grupy roślin oleistych. Mniejsza była natomiast produkcja nasion rzepaku i soi.

Produkcja nasion buraków zmniejszyła się o 23% a produkcja nasion facelii wzrosła o 22,6%.

2. Plantacje nasienne

Powierzchnia zakwalifikowanych w 2020 r. plantacji nasiennych, w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 12,8% do 165,8 tys. ha. Zasiewy zbóż na nasiona były mniejsze o 5,2%. Mniejsza była powierzchnia zasiewów na nasiona pszenicy ozimej i jarej, żyta i jęczmienia ozimego. Wzrosła powierzchnia plantacji nasiennych owsa (o 11,4%) i jęczmienia ozimego (o 9,5%), kukurydzy (o 14,7%) i gryki (o 33,1%) oraz powierzchnie zasiewów gatunków o mniejszym znaczeniu gospodarczym, pszenicy twardej i orkisz. Udział mieszańców żyta w 2020 r. stanowił 34,4% z tego 3,4% to odmiany krajowe. Pomimo utrzymującej się tendencji spadkowej wciąż wysoki jest udział jakościowych odmian pszenicy ozimej. W 2020 r. odmiany jakościowe stanowiły 65,9% powierzchni zakwalifikowanych plantacji pszenicy ozimej.

Po czterech latach wzrostu o 4,1% zmniejszył się udział krajowych odmian w strukturze plantacji nasiennych zbóż i w 2020 r. wyniósł on 52,3%. Hodowle zagraniczne dominują w produkcji nasion jęczmienia ozimego (99,7%) i jarego (78,1%). Wysoki jest także udział nasion odmian zagranicznych pszenicy ozimej (57,3%) i jarej (51,2%). Utrzymuje się silna konkurencja firm zagranicznych na rynku nasion. Duże znaczenie mają odmiany ze Wspólnego Katalogu, nierejestrowane w Polsce. W 2020 r. ich udział w powierzchni plantacji nasiennych zbóż wynosił 23,1%. Najwyższy udział odmiany te miały w plantacjach nasiennych jęczmienia ozimego (61,4%), jęczmienia jarego (32,9%), pszenicy ozimej (24,1%) i jarej (20,7%).

Od kilku lat powierzchnia plantacji nasiennych ziemniaków ulega niewielkim zmianom. Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN), do kwalifikacji polowej w 2020 r. zgłoszono 2414 plantacji nasiennych ziemniaka o łącznej powierzchni 7547 ha (w 2019r. – 2260 plantacji). Oznacza to, że w 2020 r., powierzchnia reprodukcji sadzeniaków zwiększyła się o 11,1% w porównaniu z rokiem poprzednim. Średnia wielkość plantacji nasiennych ziemniaków wzrosła do 3,2 ha. W ciągu 5 lat powierzchnia uprawy ziemniaków nasiennych zwiększyła się z 5,3 do 7,5 tys. ha, a udział plantacji nasiennych w całkowitej powierzchni uprawy ziemniaków wzrósł z 1,8 do 2,3%. Udział sadzeniaków kwalifikowanych w zużyciu sadzeniaków ogółem po kilkuletnim okresie znacznych wzrostów, ustabilizował się na poziomie 19-20%. Jest to znaczący wzrost w porównaniu z sytuacją sprzed kilku lat, jednak wciąż ustępujemy pod tym względem czołowym producentom ziemniaków w UE gdzie stosuje się głównie materiał kwalifikowany. W ostatnim roku odnotowany niewielki wzrost udziału kwalifikowanego materiału do poziomu 20,4%. W 2020 r. kwalifikowano plantacje 216 odmian ziemniaków, z tego ponad 70% stanowiły odmiany jadalne. Systematycznie maleje udział odmian krajowych (30,1% w 2015 r., 28,5% w 2016 r., 24,5% w 2018, 22,5% w 2019 r. i 20,9% w 2020 r.). Szczególnie silna jest konkurencja zagranicznych odmian ziemniaków wczesnych. W 2020 r., w produkcji nasiennej, było 67 odmian z polskich hodowli, głównie z grupy wczesnych i średnio wczesnych jadalnych oraz skrobiowych średniowczesnych i późnych. Uprawiano je na 20,9% ogólnej powierzchni uprawy na cele nasienne. Pozostały obszar, czyli 79,1% powierzchni reprodukcji stanowiły odmiany z hodowli zagranicznych. Wzrasta udział odmian reprodukowanych na podstawie wpisu do Katalogu Europejskiego (CCA). W 2020 r. stanowiły one 54,2% produkcji nasiennej w Polsce, czyli o 1,2% więcej niż rok wcześniej. Walory jakościowe, jak też lepsze dostosowanie do miejscowych warunków przyrodniczych uzasadniają przynajmniej częściowe odzyskiwanie rynku przez odmiany polskich hodowli. Strategia odzyskiwania rynku powinna dotyczyć zwłaszcza odmian jadalnych do bezpośredniego spożycia.

Produkcja nasienna buraków cukrowych w Polsce prowadzona jest w niewielkim zakresie, przeniesiono ją bowiem do bardziej sprzyjających rejonów uprawy na południu Europy. W następstwie załamania eksportu nasion i stale malejącego zainteresowania uprawą w kraju, znacząco zmniejszyła się też powierzchnia produkcji nasiennej buraków pastewnych.

W 2020 r. o 39,9% wzrosła powierzchnia zasiewów roślin oleistych na nasiona. Było to głównie efektem dużego wzrostu powierzchni kwalifikowanych plantacji gorczycy białej. Powierzchnia zasiewów gorczycy na nasiona, w stosunku do poprzedniego roku, wzrosła o 47,3%. Wzrost produkcji wynikał z dużego popytu na te nasiona na rynku krajowym i możliwości eksportu. Nieznacznie zmniejszyła się natomiast powierzchnia upraw nasiennych soi i rzepaku ozimego.

W 2020 r., o 22,8% zwiększyła się powierzchnia plantacji nasiennych bobowatych grubonasiennych. Zmniejszył się udział łubinu wąskolistnego i żółtego a wzrósł udział grochu siewnego i bobiku. Podobnie jak przed rokiem dominują uprawy łubinu wąskolistnego i grochu siewnego, które stanowią łącznie 62,7% plantacji nasiennych bobowatych grubonasiennych.

W 2020 r. odnotowano także zmniejszenie zasiewów bobowatych drobnonasiennych (o 4,7%). Spośród tej grupy roślin o wielkości produkcji nasiennej decyduje koniczyna czerwona, której plantacje stanowiły około 90% całej powierzchni uprawy tej grupy roślin.

O 25% wzrosła powierzchnia upraw nasiennych traw. W 2020 r. w produkcji znajdowały się 162 odmiany z 15 gatunków traw. Zmieniła się struktura upraw. Dominują plantacje życicy trwałej (41,5), wielokwiatowej (17,6) i westerwoldzkiej (10,8) oraz kostrzewy czerwonej (13,9%). Znaczące udziały w zasiewach utrzymują: życica mieszańcowa i kupkówka. Relatywnie najbardziej wzrosła powierzchnia życicy trwałej i wielokwiatowej. .

Podobnie jak przed rokiem znacznie (o 80,5%) zwiększył się obszar upraw nasiennych facelii.

3. Odmiany

W Krajowym Rejestrze odmian roślin rolniczych (KR), czyli w urzędowym wykazie odmian, których materiał siewny może być wytwarzany i może znajdować się w obrocie w Polsce, jak i na obszarze Unii Europejskiej, przeważają odmiany z zagranicznych firm hodowlanych. Zwiększyła się wielkość oferty odmianowej roślin rolniczych. Wzrosła liczba odmian zbóż, kukurydzy, bobowatych grubonasiennych oraz oleistych i włóknistych. Łącznie, w Krajowym Rejestrze w 2020 r. znajdowało się 1581 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 55,0%. Największe udziały zagranicznych odmian w rejestrze miały: rzepak ozimy (87,2%), rzepak jary (69,6%), kukurydza (75,2%) i burak cukrowy

(78,2%), czyli gatunki, w których dominują odmiany mieszańcowe. Odmiany zagraniczne przeważają także w rejestrze ozimych odmian jęczmienia, żyta i pszenicy ozimej oraz lucerny siewnej. W rejestrach odmian pszenżyta, owsa, roślin bobowatych grubonasiennych, buraków pastewnych i traw nadal przeważają odmiany hodowli krajowej. Spośród 97 odmian ziemniaka wpisanych do KR, 62 to odmiany hodowli krajowej. Odmiany krajowe przeważają w grupie odmian skrobiowych, a odmiany zagraniczne w grupie odmian przeznaczonych na przetwórstwo.

4. Obrót i zaopatrzenie w materiał siewny

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) w sezonie 2019/20 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 6,8% większa niż przed rokiem. Produkcja zbóż zwiększyła się o 3,5%. Największe wzrosty produkcji odnotowano dla jęczmienia ozimego 68,8%, żyta ozimego 54,2% i owsa 20%. O 10% zmniejszyła się natomiast produkcja kukurydzy i pszenic. Duże wzrosty produkcji odnotowano dla traw, strączkowych, lucerny i gorczycy.

Sprzedaż nasion roślin rolniczych zwiększyła się o 9,7%. Sprzedaż zbóż nie zmieniła się istotnie a większe wzrosty sprzedaży stwierdzono jedynie dla żyta, jęczmienia ozimego 26,7 i żyta 17,6%. Wzrosła sprzedaż nasion traw, lucerny, strączkowych grubonasiennych i oleistych, głównie za sprawą gorczycy białej której sprzedano 58,2% więcej niż przed rokiem.

Nasiona zbóż stanowiły około 86% wyprodukowanych nasion kwalifikowanych roślin rolniczych z czego ponad 41% to nasiona pszenicy.

W sezonie 2019/20, nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 82% oferowanego do sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego. Kwalifikowany materiał siewny zbóż (bez kukurydzy) wytworzony w kraju stanowił 97%, kwalifikowany materiał siewny roślin bobowatych grubonasiennych 96%, ziemniaków 80%, a traw 70%. Udział produkowanych w kraju nasion kukurydzy zmniejszył się z 30% w roku poprzednim do 18% oferowanego do sprzedaży materiału siewnego. Głównie z zagranicy sprowadzono też materiał siewny rzepaku ozimego (79%) i buraków cukrowych. Dwukrotnie więcej niż przed rokiem sprowadzono sadzeniaków.

Według danych GUS, szacowanych na podstawie ocen rzeczoznawców terenowych, w 2020 r. sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była o 1,5% większa niż przed rokiem. Największy wzrost sprzedaży odnotowano dla żyta, owsa i jęczmienia jarego. Mniejsza była sprzedaż nasion pszenicy jarej.

Mimo rosnącej sprzedaży w dalszym ciągu udział nasion kwalifikowanych w zasiewach jest niski. W 2020 r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż¹ wyniósł 17,8%. Po uwzględnieniu mieszanek, wskaźnik udziału nasion kwalifikowanych zbóż w zasiewach wyniósł 15,5%. Najwięcej nasion kwalifikowanych stosowano w uprawie pszenicy jarej (22,0%) i jęczmienia jarego (22,8%), a najmniej w uprawie żyta (12,0%) i owsa (13,0%). Udział kwalifikowanych sadzeniaków w 2020 r. wyniósł 10,5%. Przyjmując do wyliczenia wielkości sprzedaży podawane przez Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Roślin i Nasiennictwa wskaźniki udziału kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji są wyższe; dla zbóż wskaźnik ten wynosi 22,4%, a dla sadzeniaków 19,4%. Utrzymuje się regionalne zróżnicowanie sprzedaży. Stosunkowo najwięcej kwalifikowanego materiału siewnego zbóż w relacji do powierzchni zasiewów, sprzedawano w województwach: śląskim, opolskim, i łódzkim, najmniej zaś w mazowieckim, podkarpackim i małopolskim.

5. Ceny materiału siewnego

Według danych GUS w 2020 r. ceny nasion zbóż były niższe niż przed rokiem średnio o 2,9%, najbardziej potaniały nasiona owsa o 8% i jęczmienia jarego, o 6,2%. Ceny pszenicy ozimej nie zmieniły się. Czynnikiem różnicującym ceny nasion była możliwość wykorzystania ziarna i wartość genetyczna odmian. Nasiona odmian pszenic jakościowych są o około 10% droższe niż nasiona odmian paszowych. Dużo większe są różnice między cenami nasion odmian żyta mieszańcowego i populacyjnego. Nasiona odmian mieszańcowych żyta, gdzie już blisko jedna trzecia sprzedawanych nasion to mieszańce sprzedawane są na jednostki siewne, podobnie jak ma to miejsce w przypadku mieszańców kukurydzy i rzepaku.

Odnutowano znaczący, bo 32% wzrost cen sadzeniaków, wzrosły też ceny buraków, rzepaku, łubinu i traw. Nie zmieniły się istotnie ceny nasion lucerny i koniczyny.

Wiosną 2021 r. nasiona kukurydzy odmian krajowych kosztowały od 160 do 230 zł/JS (JS – jednostka siewna = 50 tys. nasion), a odmian zagranicznych 225-410 zł/JS. Firmy oferują zróżnicowane rabaty, w zależności od terminu zakupu i wielkości partii nasion. Powszechną praktyką są odroczone terminy płatności, część należności jest regulowana po zbiorach. Wielkość wiosennego zapotrzebowania na nasiona kwalifikowane zależy od wielkości produkcji nasion, ale i od przebiegu zimy, przezimowania rzepaku i zbóż ozimych. Straty związane z przezimowaniem były w tym roku niewielkie, a wyższe plony zrekompensowały

---

¹ Przyjmując jako podstawę do oszacowania sprzedaży wartości podawane przez GUS (przy uwzględnianiu zapotrzebowania na nasiona jedynie plantacji w czystym siewie).

mniejsza powierzchnie plantacji nasiennych, stąd ceny materiału siewnego zbóż jarych w roku bieżącym były niższe od ubiegłorocznych.

6. Rynek nasion warzyw

W 2020 r. zwiększyła się ogólna powierzchnia plantacji kwalifikowanych warzyw. Zakwalifikowano więcej upraw na nasiona warzyw strączkowych a mniej korzeniowych.

Od kiedy Polska stała się członkiem UE na naszym rynku mogą być sprzedawane nasiona odmian warzyw zarejestrowanych w europejskim Wspólnotowym Katalogu Odmian Roślin Warzywnych (CCV). Stopniowo zwiększa się liczba odmian wpisanych do Krajowego Rejestru Odmian Roślin Warzywnych. W 2020 r. w Rejestrze znajdowało się 818 odmian, w tym 20,7% stanowiły odmiany zagraniczne. Duże udziały w Krajowym Rejestrze mają zagraniczne odmiany warzyw kapustnych (kapusty głowiastej białej i pekińskiej i kalafiorów), porów, papryki oraz kukurydzy cukrowej i szpinaku. Odmiany krajowe dominują w Krajowym Rejestrze odmian fasoli, grochu, sałaty głowiastej, rzodkiewki, selerów i roślin dyniowatych.

W roku gospodarczym 2019/20 produkcja nasion warzyw zwiększyła się o 38%, a sprzedaż zmniejszyła się o 4%. Wzrasta znaczenie eksportu nasion warzyw ale wciąż jest on czterokrotnie mniejszy niż wielkość zakupów zagranicą. Zwiększyła się produkcja bobu, buraków, cebuli, marchwi, ogórków i fasoli, a zmniejszyła się produkcja dyni, grochu i rzodkiewki. W oferowanych do sprzedaży nasionach, wciąż największy udział mają warzywa strączkowe (groch, fasola, bób). Udział roślin strączkowych w masie sprzedanych nasion stanowił 72%. Istotny udział w produkcji mają też buraki ćwikłowe (7%), rzodkiewka (5%) oraz marchew, (3%). O wartości rynku nasion warzyw decydują głównie nasiona ogórków, marchwi, cebuli i buraków ćwikłowych.

Nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 32% nasion oferowanych do sprzedaży i przeważały w zaopatrzeniu w nasiona bobu, buraka ćwikłowego, fasoli, dyni, marchwi, ogórków, papryki i rzodkiewki. Import ma największy udział w zaopatrzeniu w materiał elitarny nasion grochu, kapustnych, pietruszki, porów i szpinaku. Nasiona z importu przeważają także w zaopatrzeniu w nasiona cebuli oraz grochu i fasoli zwykłej, które mają największy udział w rynku nasion warzyw.

RYNEK NASION - streszczenie

Według danych Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN) łączna ilość materiału siewnego roślin rolniczych oceniona w laboratoriach urzędowych i akredytowanych, w 2020 r., w stosunku do 2019 r., zwiększyła się o 11,7%. Do sprzedaży zakwalifikowano o 11,6% więcej nasion zbóż w i o 22% więcej nasion kukurydzy. Zwiększyła się także produkcja nasion traw których zakwalifikowano o 8,9%, strączkowych grubonasiennych, roślin oleistych i facelii.

Powierzchnia zakwalifikowanych w 2020 r. plantacji nasiennych, w porównaniu z 2019 r. zwiększyła się o 12,8% do 165,8 tys. ha. Wzrosła powierzchnia plantacji nasiennych owsa (o 11,4%) i jęczmienia ozimego (o 9,5%), kukurydzy (o 14,7%) i gryki (o 33,1%) oraz powierzchnia reprodukcji sadzeniaków i roślin oleistych na nasiona. Po czterech latach wzrostu o 4,1% zmniejszył się udział krajowych odmian zbóż i w 2020 r. wynosił 52,3%.

W Krajowym Rejestrze odmian roślin rolniczych (KR) w 2020 znajdowało się 1581 odmian roślin rolniczych z czego odmiany zagraniczne stanowiły 55,0%.

Według danych Wojewódzkich Inspektoratów Ochrony Roślin i Nasiennictwa (WIORiN) w sezonie 2019/20 krajowa produkcja nasion roślin rolniczych była o 6,8% większa niż przed rokiem. Produkcja zbóż zwiększyła się o 3,5%. Duże wzrosty produkcji odnotowano dla traw, strączkowych, lucerny i gorczycy. Sprzedaż nasion roślin rolniczych zwiększyła się o 9,7 %. Sprzedaż zbóż nie zmieniła się istotnie a większe wzrosty nasion traw, lucerny, strączkowych grubonasiennych i oleistych, głównie za sprawą gorczycy białej której sprzedano 58,2% więcej niż przed rokiem. Nasiona wyprodukowane w kraju stanowiły 82% oferowanego do sprzedaży kwalifikowanego materiału siewnego.

Według danych GUS, na podstawie ocen rzeczoznawców terenowych, w 2020 r. sprzedaż nasion kwalifikowanych zbóż była większa o 1,5% Mimo rosnącej sprzedaży w dalszym ciągu udział nasion kwalifikowanych w zasiewach jest niski. W 2020 r., średni udział kwalifikowanego materiału siewnego, w ogólnej ilości zużytych do siewu nasion zbóż wyniósł 17,8%. Według danych GUS w 2020 r. ceny nasion zbóż były niższe niż przed rokiem średnio o 2,9%, Droższe o 32% były sadzeniaki, wzrosły też ceny buraków, rzepaku, łubinu i traw. Straty związane z przezimowaniem były w tym roku niewielkie, a wyższe plony zrekomensowały mniejszą powierzchnię plantacji nasiennych, stąd ceny materiału siewnego zbóż jarych w roku bieżącym były niższe od ubiegłorocznych.

W 2020 r. zwiększyła się ogólna powierzchnia plantacji kwalifikowanych warzyw. Zakwalifikowano więcej upraw na nasiona warzyw strączkowych a mniej korzeniowych. W

Rejestrze znajdowało się 818 odmian, w tym 20,7% stanowiły odmiany zagraniczne. W roku gospodarczym 2019/20 produkcja nasion zwiększyła się o 38%, a sprzedaż zmniejszyła się o 4%. Wzrasta znaczenie eksportu nasion ale wciąż jest on czterokrotnie mniejszy niż wielkość zakupów zagranicą. Nasiona warzyw wyprodukowane w kraju stanowiły 32% nasion oferowanych do sprzedaży i przeważały w zaopatrzeniu w nasiona bobu, buraka ćwikłowego, fasoli, dyni, marchwi, ogórków, papryki i rzodkiewki. Import ma największy udział w zaopatrzeniu w materiał elitarny nasion grochu, kapustnych, pietruszki, porów i szpinaku.

Tabela 1 Podaż nasion zakwalifikowanych w laboratoriach Stacji Oceny Nasion

Rośliny i grupy roślin	2016		2017		2018		2019		2020		2020/2019
	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	tys. ton	kg/ha*)	%
Rośliny rolnicze razem w tym:	342,8	x	399,5	x	367,7	x	372,6	x	416,4	x	111,7
Zboża w tym:	299,0	50,4	354,2	58,4	319,0	60,7	320,1	51,6	357,4	57,6	111,6
pszenica ozima	125,6	60,4	141,0	72,3	121,3	62,2	125,7	61,5	141,9	69,4	112,9
pszenica jara	26,1	82,8	32,4	73,3	24,8	56,2	18,6	39,7	15,9	33,9	85,3
pszenica orkisz	0,4	x	0,1	x	0,4	x	0,2	x	0,4	x	162,6
jęczmień ozimy	12,5	54,1	22,1	116,3	15,0	79,1	23,4	104,2	27,9	124,3	119,2
jęczmień jary	40,0	65,8	39,9	52,3	37,1	48,6	33,1	44,2	36,6	48,8	110,6
żyto ozime	16,9	23,3	24,0	27,5	22,3	25,5	26,9	29,7	25,5	28,2	95,0
żyto jare	0,6	x	0,5	x	0,8	x	1,2	x	1,4	x	120,9
owies	13,4	29,1	19,5	39,6	27,0	55,0	15,3	30,8	19,0	38,4	124,5
pszenżyto razem	51,0	33,7	60,1	44,5	54,4	40,2	63,4	48,2	75,8	57,7	119,6
pszenżyto ozime	45,5	34,9	54,9	47,6	48,8	42,3	55,7	48,4	61,0	53,0	109,5
pszenżyto jare	5,5	25,9	5,2	26,2	5,6	28,2	7,7	47,1	14,8	90,6	192,3
gryka					0,01	0,1	0,1	1,4	0,3	3,6	237,7
Kukurydza	12,4	10,1	14,6	25,9	13,3	23,7	10,4	15,6	12,7	19,1	122,0
Buraki	0,4	2,1	0,7	5,0	0,6	4,3	0,5	2,2	0,4	1,7	77,0
Oleiste i włókniste	5,9	6,2	5,9	6,2	7,0	7,3	8,5	9,3	10,5	11,4	123,1
w tym: rzepak ozimy	0,7	0,7	0,9	1,0	0,8	0,9	1,3	1,5	1,2	1,4	94,4
gorczyca biała	3,1	x	2,3	x	4,0	x	5,4	x	7,5	x	139,7
soja	2,0	x	2,5	x	2,1	x	1,7	x	1,5	x	86,7
Pastewne w tym:	37,4	x	38,6	x	41,1	x	43,5	x	48,1	x	110,7
Bobowate grubonasienne	22,0	68,1	16,2	62,1	16,7	64,1	15,3	56,7	16,3	60,4	106,6
Bobowate drobnonasienne	1,5	13,8	2,4	13,5	2,2	12,2	2,1	18,7	1,7	29,8	83,1
Trawy	10,3	x	14,4	x	17,5	x	20,6	x	22,5	x	108,9
facelia	2,4	x	2,6	x	2,6	x	3,6	x	4,4	x	122,6
rzodkiew oleista	1,7	x	2,1	x	2,1	x	2,4	x	3,9	x	162,4

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/, GUS, obliczenia własne

Tabela 2 Powierzchnia plantacji kwalifikowanych - tys. ha

Rośliny i grupy roślin	2016	2017	2018	2019	2020	2020/2019 %
Zboża	72,0	77,8	82,2	79,7	75,6	94,8
pszenica ozima	26,7	28,4	27,7	28,1	24,7	87,7
pszenica jara	6,9	6,1	7,9	4,0	3,6	90,1
pszenica twarda	0,0	0,1	0,1	0,0	0,1	220,2
pszenica orkisz	0,20	0,07	0,01	0,05	0,12	265,3
jęczmień ozimy	2,5	3,9	3,3	4,5	5,0	109,5
jęczmień jary	10,9	9,3	10,7	9,1	8,8	96,5
żyto	3,2	5,2	6,5	8,0	7,5	93,4
żyto jare	0,1	0,4	0,3	0,9	0,5	56,0
owies	5,0	5,7	5,6	5,6	6,2	111,4
w tym: owies nagi	0,1	0,1	0,1	0,0	0,1	331,5
pszenżyto ozime	10,8	12,8	13,8	14,2	14,4	100,9
pszenżyto jare	1,8	2,0	2,4	1,9	1,1	58,8
kukurydza	3,7	4,0	3,8	2,8	3,2	114,7
gryka	x	0,01	0,1	0,3	0,4	133,1
Ziemniak	5,9	6,0	6,1	6,7	7,5	111,1
Burak pastewny	0,2	0,1	0,1	0,05	0,1	299,1
Oleiste	4,4	4,7	5,7	7,5	10,4	139,9
rzepak ozimy	0,4	0,5	0,4	0,5	0,5	96,8
gorczyca biała	2,1	2,4	4,0	6,0	8,8	147,3
soja	1,7	1,7	1,2	1,0	1,0	99,6
Bobowate grubonasienne	13,4	12,2	5,9	9,7	11,9	122,8
Bobowate drobnonasienne	3,8	5,6	8,7	4,9	4,6	95,3
Trawy	16,5	22,1	24,8	25,7	32,1	125,1
Włókniste	0,1	0,1	0,4	0,4	0,7	155,3
Inne	12,1	6,9	8,8	12,4	22,8	183,3
w tym: facelia	8,9	5,0	6,9	10,1	18,3	180,5

Źródło: Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa /PIORiN/, obliczenia własne.

Tabela 3 Sprzedaż kwalifikowanego materiału siewnego zbóż i ziemniaków

Rośliny	2015/16		2016/17		2017/18		2018/19		2019/20		$\frac{2019/20}{2018/19}$
	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	tys. ton	kg/ha *)	%
Zboża podstawowe	170,8	24,5	172,9	28,5	189,0	31,1	194,8	32,1	197,8	31,9	101,5
pszenica ozima	67,1	35,4	62,6	32,6	66,0	34,3	70,3	36,5	71,1	34,8	101,1
pszenica jara	18,2	37,4	18,0	39,0	20,6	41,9	21,2	43,0	20,2	43,1	95,3
jęczmień ozimy	6,6	47,6	7,0	32,2	7,0	34,6	6,9	34,1	7,0	7,0	101,5
jęczmień jary	22,8	29,0	25,3	31,7	29,3	37,9	28,8	37,3	29,1	29,1	100,9
żyto ozime	12,2	16,1	12,2	13,9	13,6	15,2	13,2	14,8	14,7	14,7	111,1
owies	9,6	20,1	10,5	20,9	11,0	22,1	11,2	22,5	11,6	11,6	103,8
pszenżyto ozime	28,5	23,4	31,6	27,3	35,7	32,3	37,5	33,9	38,2	11,6	101,8
pszenżyto jare	5,6	30,6	5,8	29,3	5,9	32,2	5,6	30,8	5,9	11,6	104,5
pszenżyto	34,1	24,3	37,4	28,8	41,6	32,3	43,1	33,5	44,1	33,5	102,2
Ziemniaki	51,1	164,0	57,1	181,2	66,9	224,9	79,8	268,2	82,0	271,0	102,7

*) - kg nasion na 1 hektar obsianej powierzchni

Źródło: GUS, obliczenia własne

Tabela 4 Ceny nasion i relacje cen nasion do ceny pszenicy ogólnoużytkowej

Rośliny i grupy roślin	2016		2017		2018		2019		2020		$\frac{2020}{2019}$ %
	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	zł/dt	%	
Cena pszenicy ogólnoużytkowej	63,68*)	100	68,24*)	100	67,01*)	100	81,2*)	100	74,21*)	100	
pszenica ozima	181	284	180	264	198	295	193,6	238	193	261	99,9
pszenica jara	189	297	184	270	210	305	209,7	258	197	266	94,1
jęczmień jary	177	278	174	254	186	277	205,6	253	193	260	93,8
żyto	163	257	167	245	187	279	187,4	231	178	241	95,3
owies	172	271	177	259	185	276	212,1	261	195	263	92,0
pszenżyto ozime	170	267	175	257	193	288	189,3	233	185	250	98,0
Ziemniaki	178	279	163	239	160	239	215,0	265	284	383	132,3
Buraki pastewne	2523	3963	2539	3721	2586	3860	2610,2	3214	2820	3800	108,0
Rzepak ozimy	546**	857	539**	789	614**	916	626,9	772	664	895	105,9
Łubin	292	459	285	417	274	409	289,7	357	312	420	107,6
Koniczyna czerwona	2240	3518	2192	3212	2101	3135	2044,6	2518	2052	2765	100,4
Lucerna siewna	2692	4228	2673	3917	2564	3826	2413,7	2973	2418	3259	100,2
Seradela	1343	2109	1343	1968	1257	1876	1185,0	1459	1252	1688	105,7
Trawy	1581	2482	1586	2324	1606	2397	1606,0	1978	1672	2253	104,1

*) średnia cena pszenicy w I półroczu.

**) cena za jednostkę siewną

Tabela 5 Produkcja nasion kwalifikowanych roślin warzywnych

Wyszczególnienie	jednostki	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	$\frac{2020}{2019} \%$
Liczba odmian w Krajowym Rejestrze		891	813	785	904	847	782	818	104,6
Powierzchnia plantacji nasiennych *)	ha	49,3	74,4	18,7	28,5	28,3	19,1	23,7	124,6

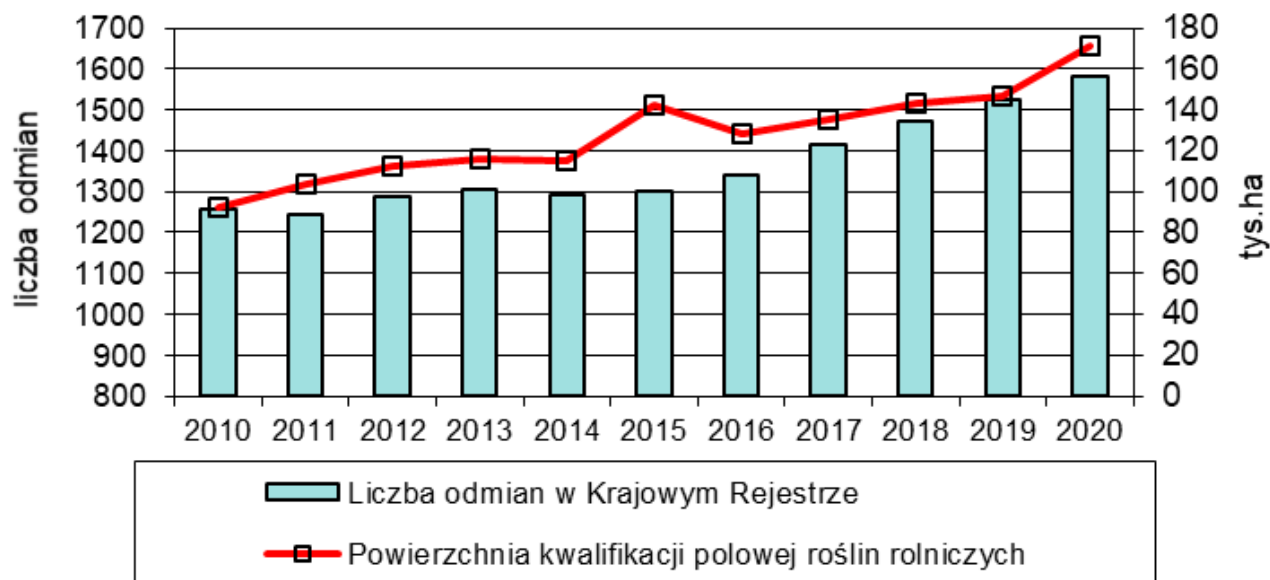
Źródło: PIORiN i Centralny Ośrodek Badania Odmian Roślin Uprawnych.

Tabela 6 Obrót nasionami kwalifikowanymi roślin warzywnych

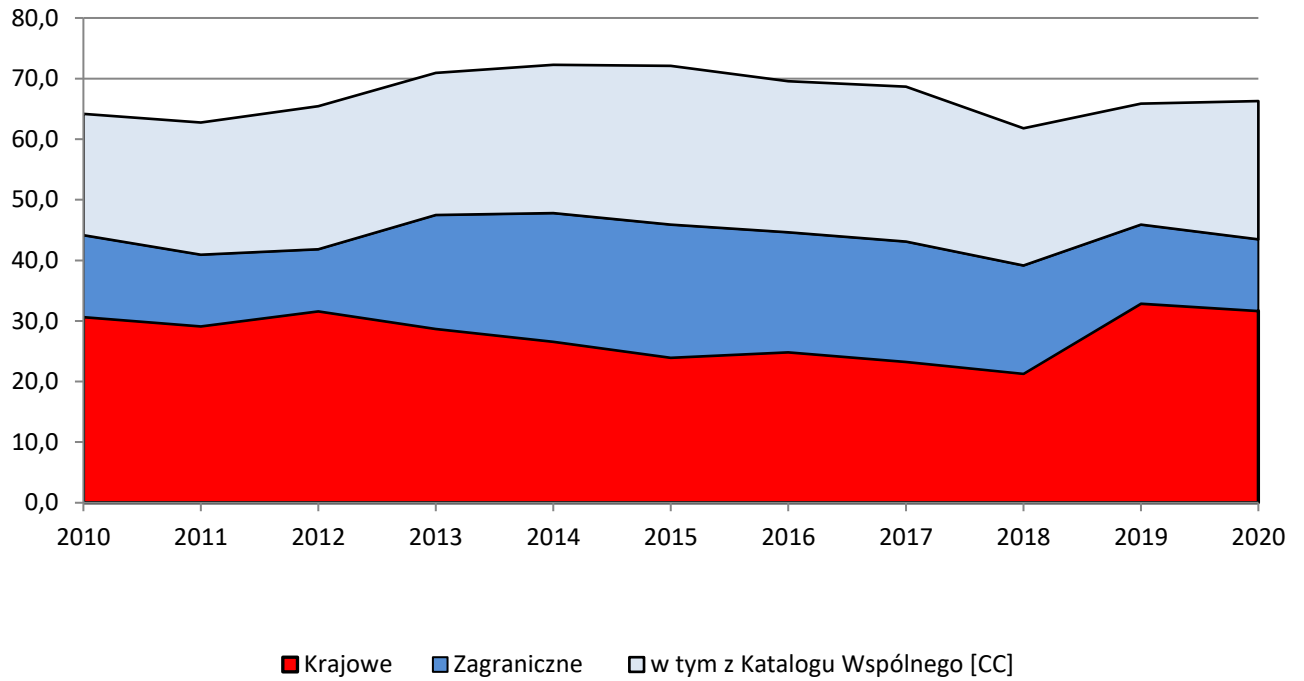
Wyszczególnienie	jednostki	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20	$\frac{2019/20}{2018/19} \%$
Produkcja własna lub kontraktacja	t	914	1077	719	983	856	868	1194	138
Sprzedaż	t	3491	3168	3223	3449	3312	3670	3519	96

Źródło: PIORiN

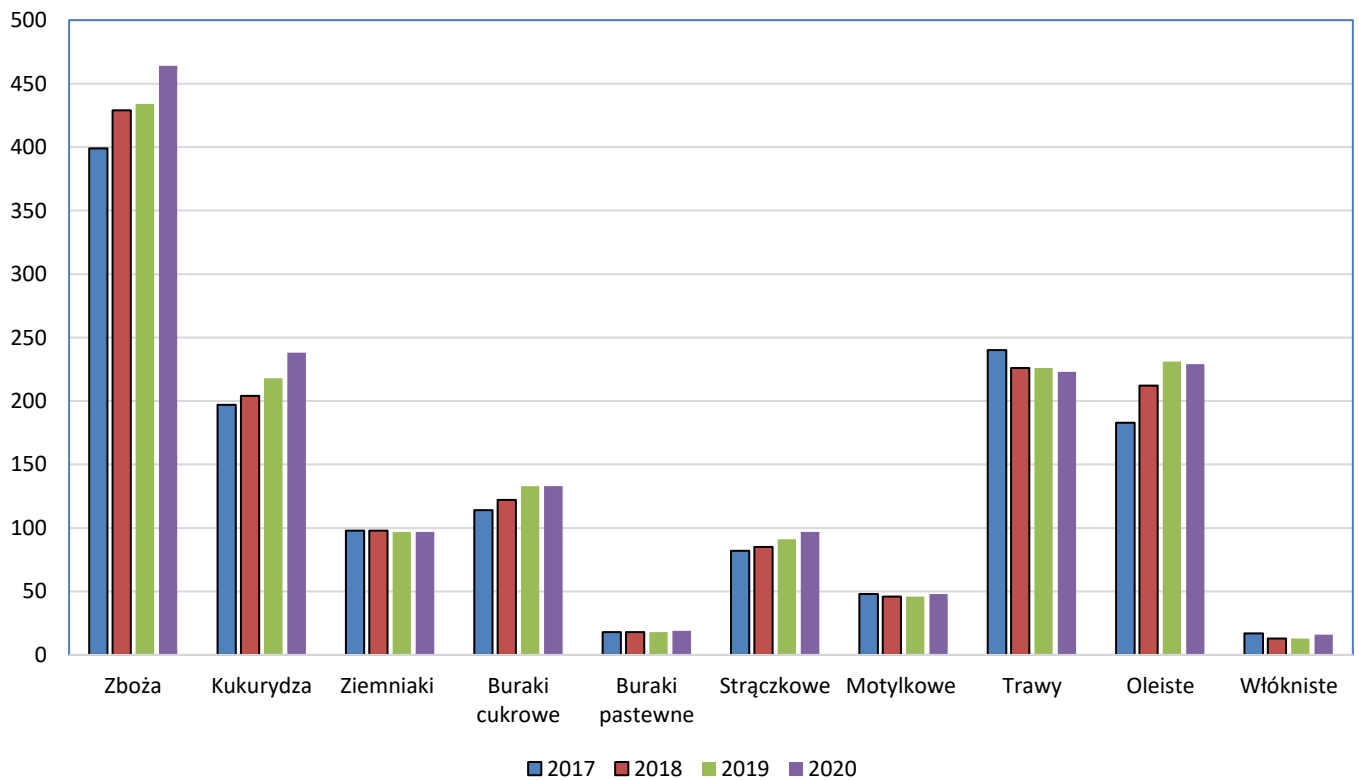
Rys.1 Liczba zarejestrowanych odmian i powierzchnia kwalifikacji polowej roślin rolniczych

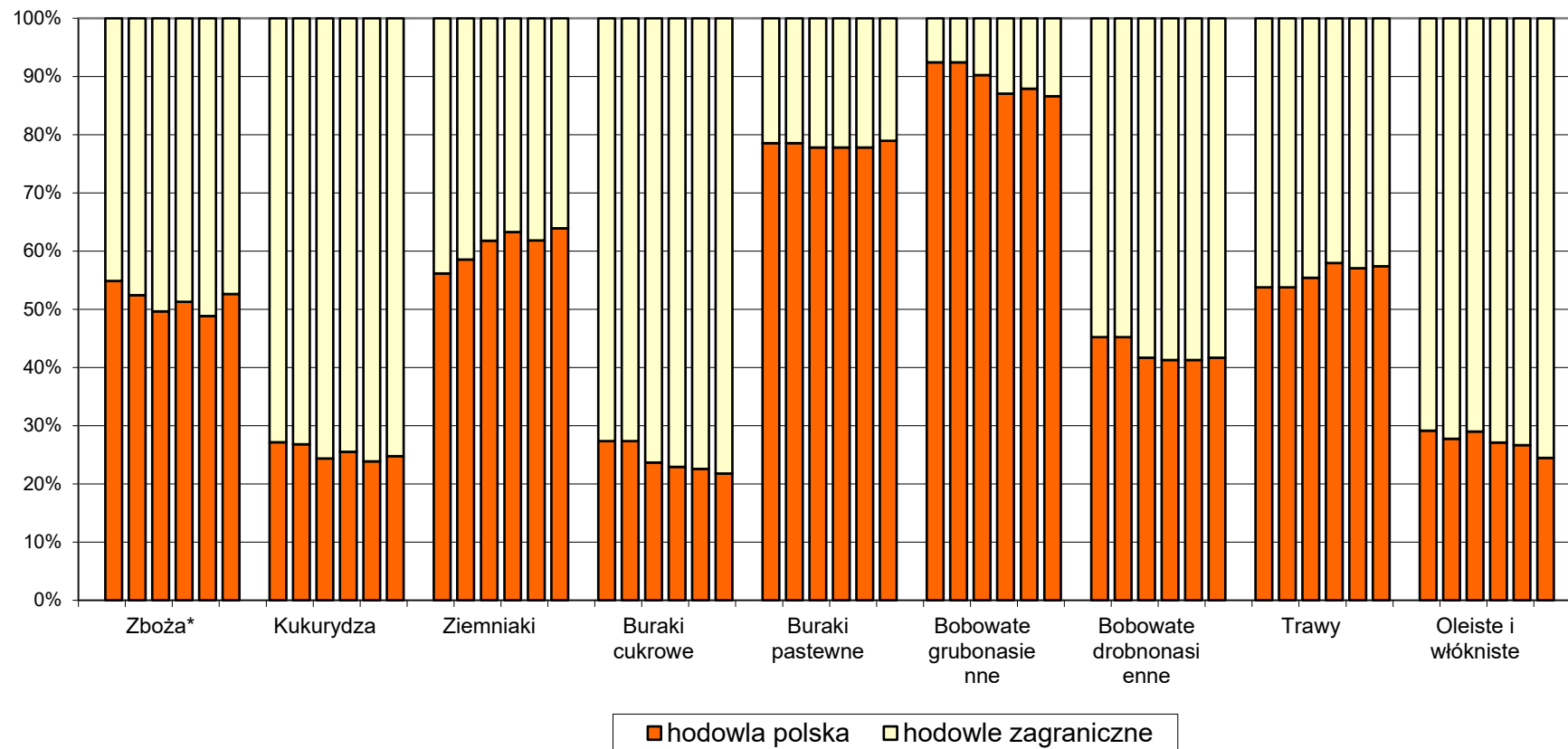
Rys. 2 Udział odmian jakościowych w produkcji nasiennej pszenicy ozimej (wg powierzchni plantacji nasiennych) w %

Rys. 3 Liczba odmian roślin rolniczych w Rejestrze Odmian

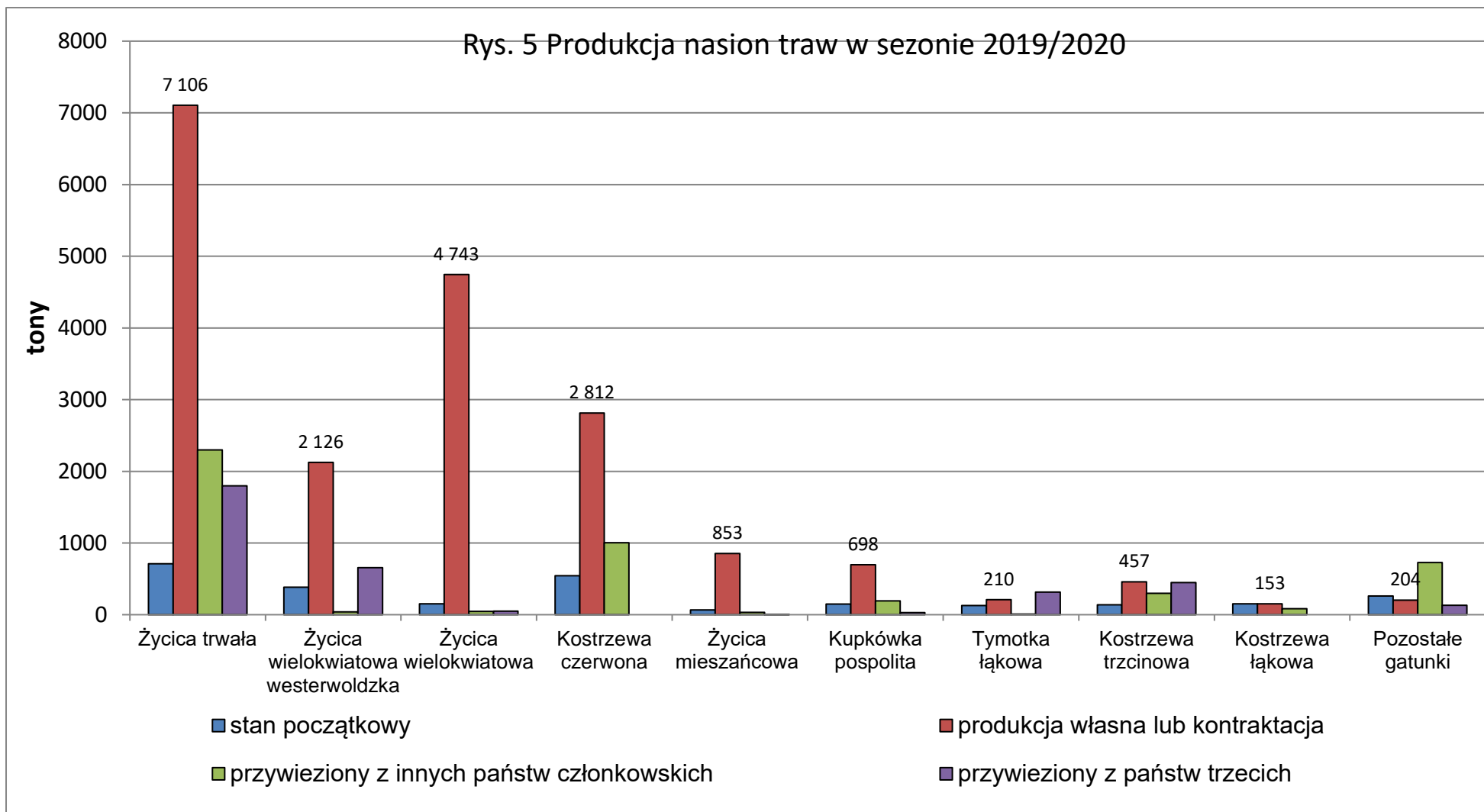

Rys.4 Udział odmian hodowli krajowych i zagranicznych w Rejestrze Odmian w Polsce - kolejno w latach 2015, 2017, 2018, 2019 i 2020.

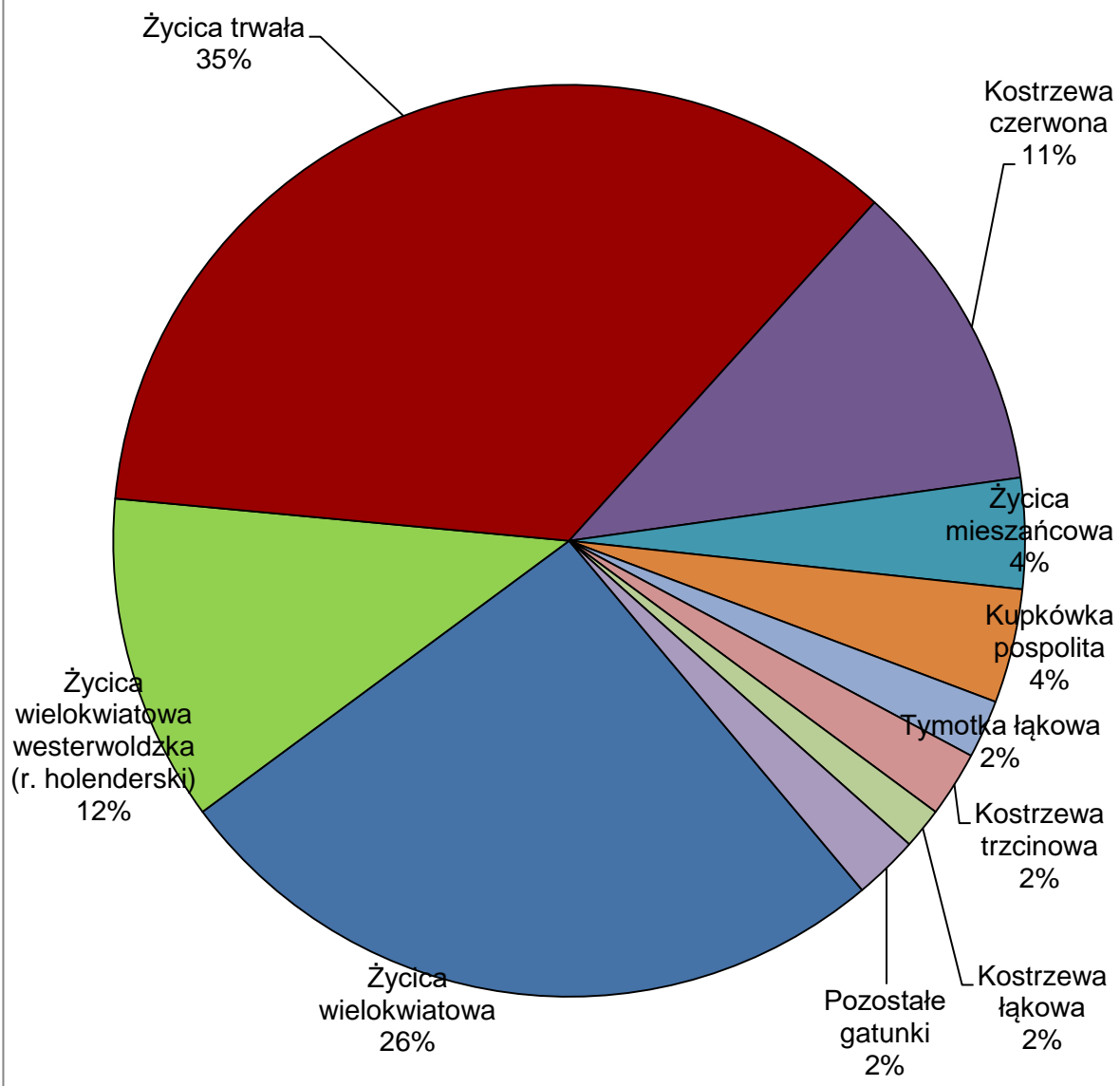

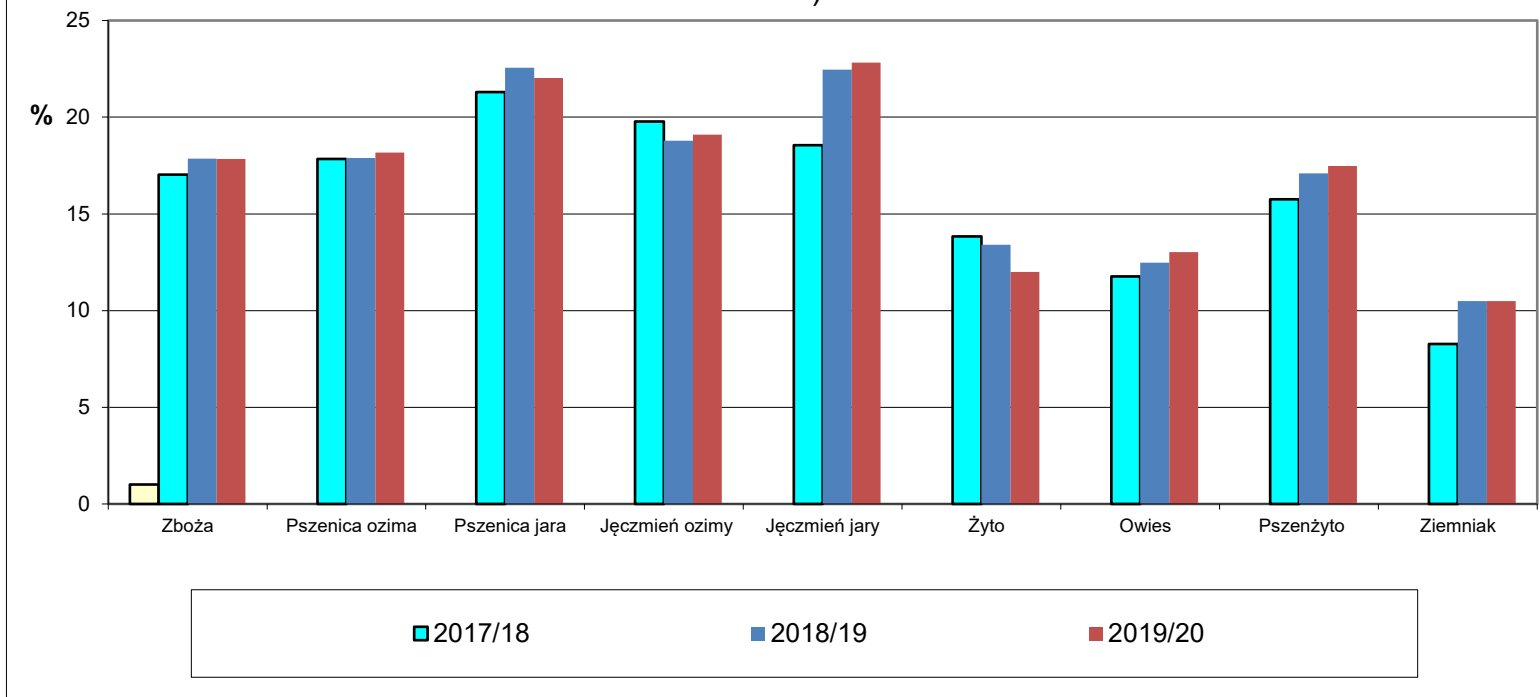
Rys. 5 Produkcja nasion traw w sezonie 2019/2020

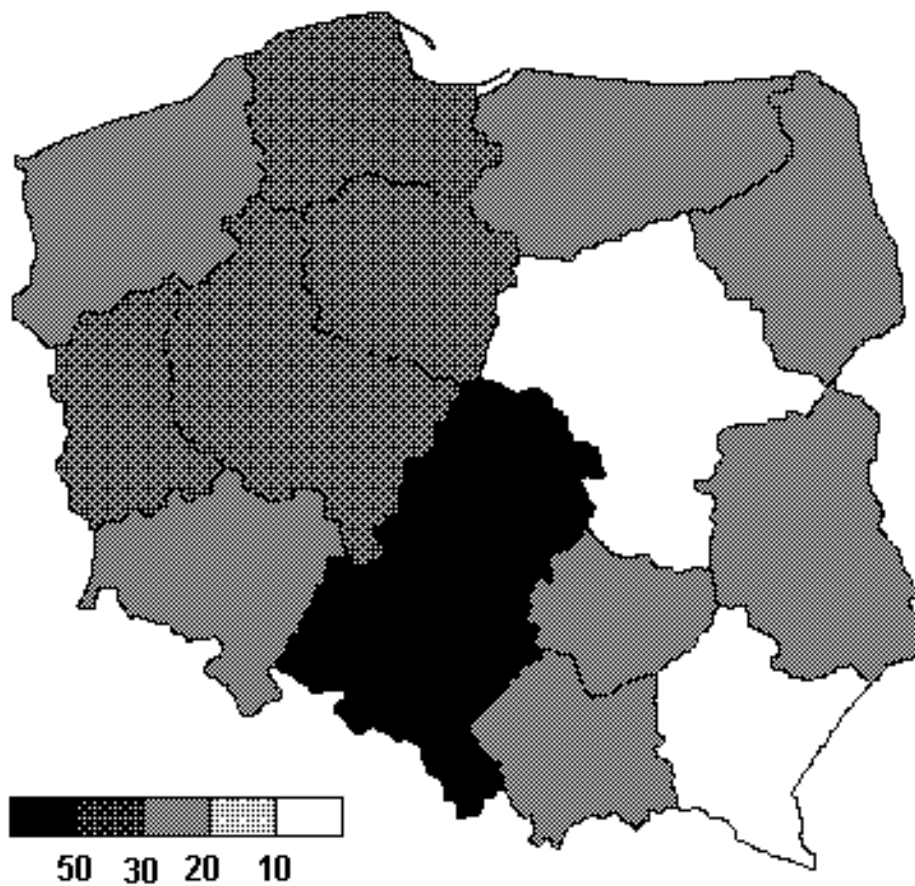
Rys.6 Struktura sprzedaży nasion traw w sezonie 2018/2019

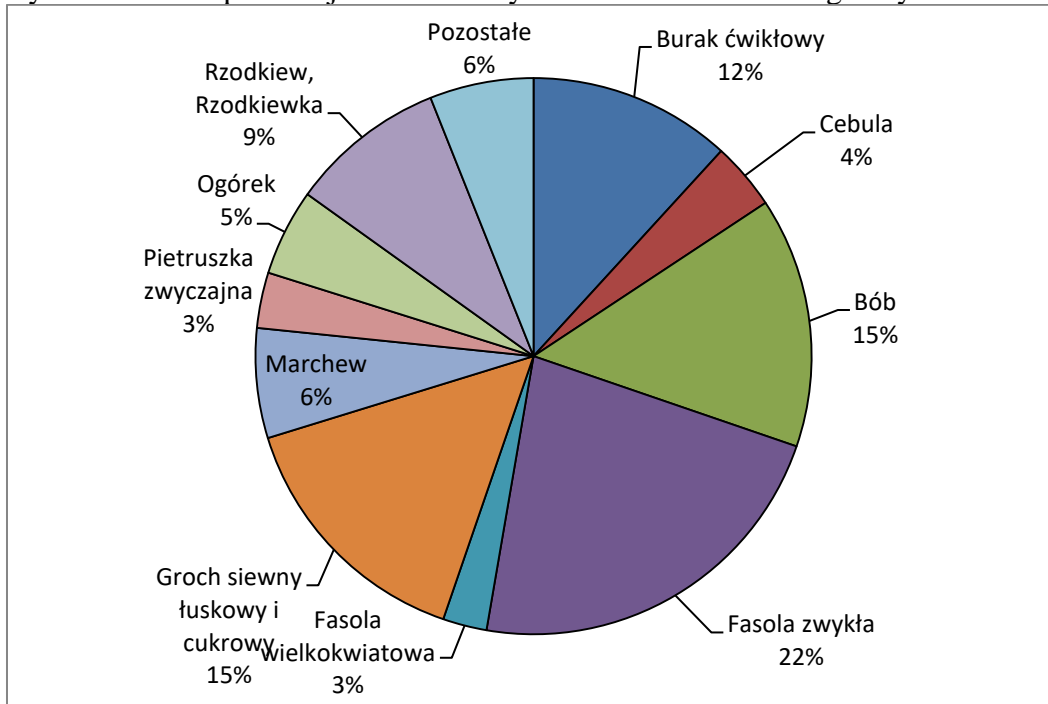
Rys. 7 Udział kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji (na podstawie danych GUS)

Rys.8 Udział kwalifikowanego materiału siewnego w produkcji zbóż w 2020 (w %) obliczenia własne wg danych GUS.

Rys. 9 Struktura produkcji nasion warzyw w sezonie 2019/20 wg danych PIORiN

Rys. 10 Struktura sprzedaży nasion warzyw w sezonie 2019/20 wg danych PIORiN

